

แบบฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑

เล่มที่

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ การแต่งกาพย์ยานี ๑๑

นางปิตติยา เศวตธีรมาดา

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนเวียงคำวิทยาคาร

ตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง
ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ตามหัวข้อเรื่อง / เนื้อหาที่แตกต่างกัน โดยมีแบบฝึกทักษะทั้งหมด
๘ ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ชุดที่ ๑ เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๒ เรื่อง คำสัมผัสคล้องจองของกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๓ เรื่อง ลักษณะสัมผัสของกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๔ เรื่อง การใช้คำโวพจน์ในการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๕ เรื่อง ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๖ เรื่อง ต่อเติมเสริมกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๗ เรื่อง เรียงถ้อยร้อยกาพย์ยานี ๑๑
- ชุดที่ ๘ เรื่อง แต่งกาพย์ยานีวิถีไทย

โครงสร้างของแบบฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑
แต่ละชุด ประกอบด้วย

- ~~✗~~ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้
- ~~✗~~ แบบทดสอบก่อนเรียน
- ~~✗~~ ใบความรู้
- ~~✗~~ แบบฝึกทักษะ
- ~~✗~~ แบบทดสอบหลังเรียน
- ~~✗~~ เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- ~~✗~~ เฉลยแบบฝึกทักษะ

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครู

๑. แบบฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ชุดที่ ๑ เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี ๑๑ จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ทราบเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาในการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
๒. ครูควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียน คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะ
๓. จัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้แบบฝึกทักษะได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยแบบฝึกชุดนี้ใช้เวลาในการทำกิจกรรม ๒ ชั่วโมง
๔. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบความรู้ ตัวอย่างในแบบฝึกทักษะ โดยครูคอยชี้แนะให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
๕. หลังจากนักเรียนทำแบบฝึกทักษะเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูต้องตรวจสอบความถูกต้องของการประเมินคะแนนของนักเรียนอีกครั้ง แล้วบันทึกคะแนนเอาไว้เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียน

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน

แบบฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ชุดที่ ๑ เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
เมื่อนักเรียนศึกษาให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. อ่านคำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะให้เข้าใจ
๒. นักเรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้
๓. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ ด้วยความตั้งใจและ
ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
๔. นักเรียนศึกษาใบความรู้ในแบบฝึกทักษะตามขั้นตอน ไม่ควรข้ามกิจกรรม
และรีบร้อนเกินไป
๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะด้วยความตั้งใจและซื่อสัตย์ต่อตนเอง
๖. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ ด้วยความตั้งใจและ
ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
๗. นักเรียนตรวจคำตอบจากเฉลยที่มีอยู่ในแบบฝึกทักษะ
๘. เมื่อนักเรียนเข้าใจวิธีเรียนแล้ว ให้ทุกคนเริ่มต้นศึกษาได้

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๔.๑ ม.๑/๕ แต่งบทร้อยกรอง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

กาศัพยานี ๑๑

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบทร้อยกรองประเภทกาศัพยานี ๑๑
๒. นักเรียนบอกความหมายและประเภทของกาศัพยานี ได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนบอกลักษณะข้อบังคับในการแต่งของกาศัพยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ ๑ เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี ๑๑

๕ คำสั่ง ให้นักเรียนกาเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค ง ในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในกระดาษคำตอบ

๑. กาพย์ คำเดิมในภาษาบาลีและสันสกฤต คือคำใดต่อไปนี้

- ก. กวียะ
- ค. กวียะ

- ข. กวี
- ง. กุวะ

๒. ข้อใดไม่ได้เป็นคำแปลของคำว่า “กาพย์”

- ก. เหล่ากอแห่งกวี
- ค. เจริญรุ่งเรือง

- ข. ผู้คงแก่เรียน
- ง. ผู้เฉลียวฉลาด

๓. กาพย์มีที่มาจากประเทศใด

- ก. อินเดีย
- ค. พม่า

- ข. เขมร
- ง. ศรีลังกา

๔. กาพย์ ต่างจาก ฉันท์ ตามข้อใด

- ก. คำเอก – คำโท
- ค. คำครุ – คำลหุ

- ข. คำเป็น – คำตาย
- ง. คำขึ้นต้น – คำลงท้าย

๕. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับคำว่า “คณะ ”

- ก. วรรค
- ค. บท

- ข. บาท
- ง. สัมผัส

๖. กาพย์ยานี ๑๑ บทหนึ่งมีกี่บาท

ก. ๑ บาท

ข. ๒ บาท

ค. ๓ บาท

ง. ๔ บาท

๗. กาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๒ บท มีกี่บาท กี่วรรค

ก. ๑ บาท ๔ วรรค

ข. ๒ บาท ๘ วรรค

ค. ๒ บาท ๔ วรรค

ง. ๔ บาท ๘ วรรค

๘. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า “ บาท ” ของกาพย์ยานี ๑๑

ก. บาทที่ ๑ เรียก บาทเอก

ข. บาทเป็นคำเรียกประจำวรรคของกาพย์ยานี ๑๑

ค. จำนวนของบาทหนึ่งมี ๑๑ คำ

ง. บาทหนึ่งมี ๒ วรรค

๙. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพยางค์ของกาพย์ยานี ๑๑

ก. เรียกพยางค์หรือคำ

ข. วรรคแรกมี ๖ พยางค์หรือคำ

ค. จำนวนพยางค์เหมือนกันทั้งบาทเอกและบาทโท

ง. บาทหนึ่งมี ๑๑ พยางค์หรือคำ

๑๐. เพราะเหตุใดจึงเรียกกาพย์ยานี ๑๑

ก. บทหนึ่งมี ๑๑ คำ

ข. วรรคหนึ่งมี ๑๑ คำ

ค. บาทหนึ่งมี ๑๑ คำ

ง. ตอนหนึ่งมี ๑๑ คำ

ใบความรู้
เรื่อง ประวัติและวิวัฒนาการของบทร้อยกรอง
ประเภท กาศยานี ๑๑

☞ ความหมายและประเภทของบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับมีการจำกัดคำและวรรคตอนต้องสัมผัสกันอย่างไพเราะตามที่วางกฎเกณฑ์ไว้

ประเภทของบทร้อยกรอง มี ๕ ประเภท ดังนี้

๑. กลอน คือ ลักษณะคำประพันธ์ที่เรียบเรียงเข้าเป็นคณะสัมผัสกันตามลักษณะบังคับแต่ละชนิด แต่ไม่มีบังคับเอก โท และครุ ลหุ

๒. โคลง คือ คำประพันธ์ประเภทหนึ่งมีจำนวนคำในวรรคสัมผัสและบังคับเอก โท ตามตำราฉันทลักษณ์

๓. กาศย คือ คำประพันธ์ซึ่งมีกำหนดคณะ พยางค์ และสัมผัส มีลักษณะคล้ายฉันทน์ แต่ไม่มีครุ ลหุ

๔. ฉันท คือ คำประพันธ์ที่ไทยดัดแปลงมาจากคัมภีร์ฉันทน์ วุตโตทัยของบาลี โดยกวีนำถ้อยคำมาร้อยกรองขึ้นให้เกิดความไพเราะ ชาบซึ้ง โดยจะกำหนดคณะครุ ลหุ และสัมผัสไว้เป็นมาตรฐาน ฉันทเป็นคำประพันธ์ที่แต่งยากแต่ก็มีความไพเราะไม่น้อยกว่าคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ

๕. ร่าย คือ คำประพันธ์ที่ไม่กำหนดบทหรือบาท จะแต่งยาวเท่าไรก็ได้ แต่ต้องเรียงคำให้คล้องจองกันตามข้อบังคับ

☞ ประวัติและวิวัฒนาการของกาศย

กำชัย ทองหล่อ (๒๕๓๗ : ๔๙๐) อธิบายถึงกาศยว่า กาศย มาจากคำว่า กาศย หรือ กาศย แปลตามรูปศัพท์ว่า เหล่ากอแห่งกวี หรือ ประกอบด้วยคุณแห่งกวี หรือ คำที่กวีได้ร้อยกรองไว้ มาจากคำเดิมในภาษาบาลีและสันสกฤตว่า “กวี” แปลว่า ผู้คงแก่เรียน ผู้เฉลียวฉลาด ผู้มีปัญญาปราดเปรื่อง ผู้ประพันธ์กาศยกลอน

ใบความรู้
เรื่อง ประวัติและวิวัฒนาการของบทร้อยกรอง
ประเภท กาพย์ยานี ๑๑

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (๒๔๗๕) ทรงอธิบายกำเนิดและที่มาของกาพย์ ไว้ดังนี้ กาพย์เกิดขึ้นที่ประเทศอินเดีย แต่งเป็นภาษามคธและภาษาสันสกฤต สันนิษฐานว่า เข้ามาในประเทศไทยในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ใช้แต่งคัมภีร์มังคลัตถปิณี

กาพย์มีที่มาเป็นสองความเห็น คือ วิวัฒนาการจากลำนำพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยเรา ความเห็นหนึ่งมาจากคัมภีร์ต่างชาติ คือคัมภีร์กาพย์สารวิลาสินีและคัมภีร์กาพย์คันทะหรือคันทกะอีกความเห็นหนึ่ง

👉 ประเภทของกาพย์

กาพย์ที่นิยมแต่งมี ๔ ชนิด

๑. กาพย์ยานี ๑๑
๒. กาพย์ฉบ้ง ๑๖
๓. กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘
๔. กาพย์ขับไม้

และมีคำประพันธ์ที่ใช้กาพย์แต่งร่วมกับโคลงอยู่ ๓ ชนิด คือ กาพย์ห่อโคลง
กาพย์เห่เรือ และกาพย์ขับไม้ห่อโคลง

ที่มา : หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม ชุดเพิ่มศักยภาพการแต่งคำประพันธ์.

ใบความรู้
เรื่อง ศัพทคำประพันธ์บทร้อยกรอง

๑. ศัพทคำประพันธ์บทร้อยกรองที่ใช้ในการแต่งบทร้อยกรองทุกประเภท

ฉันทลักษณ์ คือ ลักษณะข้อบังคับของคำประพันธ์บทร้อยกรองแต่ละประเภท

คณะ คือ ข้อบังคับในการกำหนดหมวดหมู่คำประพันธ์บทร้อยกรอง ๑ บท ประกอบด้วย จำนวนบท จำนวนบาท จำนวนวรรค จำนวนคำหรือพยางค์

สัมผัส คือ ข้อบังคับในการกำหนดให้คำมีเสียงคล้องจองกัน แบ่งเป็น สัมผัสสระ สัมผัสอักษร สัมผัสนอก และสัมผัสใน

คำ ในความหมายของคำประพันธ์บทร้อยกรอง คือ “เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้” พยางค์หรือคำ ในการแต่งคำประพันธ์บทร้อยกรองมีความหมายเดียวกัน

๒. ศัพทคำประพันธ์บทร้อยกรองที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์บทร้อยกรองบางประเภท

คำเป็น คำตาย (ใช้กับบทร้อยกรองประเภท โครง)

คำเอก คำโท (ใช้กับบทร้อยกรองประเภท โครง และ ร่าย)

คำสร้อย (ใช้กับบทร้อยกรองประเภท โครง และ ร่าย)

ครุ ลหุ (ใช้กับบทร้อยกรองประเภท ฉันท)

คำขึ้นต้น คำลงท้าย (ใช้กับบทร้อยกรองประเภทกลอน)

หมายเหตุ กาศพยานีจะมีลักษณะคล้ายฉันทแต่ไม่มี ครุ ลหุ

ใบความรู้
เรื่อง ข้อบังคับในการแต่งกาศยยานี ๑๑

๑ ข้อบังคับในการแต่งกาศยยานี ๑๑

๑. คณะ หมายถึง การจัดหมวดหมู่ถ้อยคำในแต่ละวรรค แต่ละบาท แต่ละบทของกาศยยานี ๑๑ ซึ่งแยกออกเป็นลักษณะย่อยดังนี้

๑.๑ บท คือ กาศยยานี ๑๑ ตอนหนึ่งๆ อาจมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแต่ละเนื้อหาของเรื่อง

๑.๒ บาท คือ ส่วนย่อยของกาศยยานี ๑๑ แต่ละบท ซึ่งมีมาน้อยแล้วแต่เนื้อหาของเรื่อง

๑.๓ วรรค คือ ส่วนย่อยของบาทอีกครั้งหนึ่ง บาทหนึ่ง ๆ ของกาศยยานี ๑๑ แต่ละเนื้อหาจะไม่เท่ากัน

๑.๔ คำหรือพยางค์

พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะได้อความหรือไม่ก็ตามในการแต่งกาศยยานี ๑๑ เรียกว่า คำหรือพยางค์ เป็นส่วนย่อยของแต่ละวรรค วรรคแรก ๕ คำ วรรคหลัง ๖ คำ ของทุกบาท ทุกบท

กฎ กาศยยานี ๑๑ มีคณะดังนี้

- บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทที่ ๑ เรียกว่า บาทเอก บาทที่ ๒ เรียกว่า บาทโท

- แต่ละบาทจะแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคแรกมี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ รวมเป็น ๑๑ คำ ใน ๑ บาท มี ๔ วรรค

- บทหนึ่งมี ๔ วรรค วรรคที่หนึ่งเรียกววรรคดับ

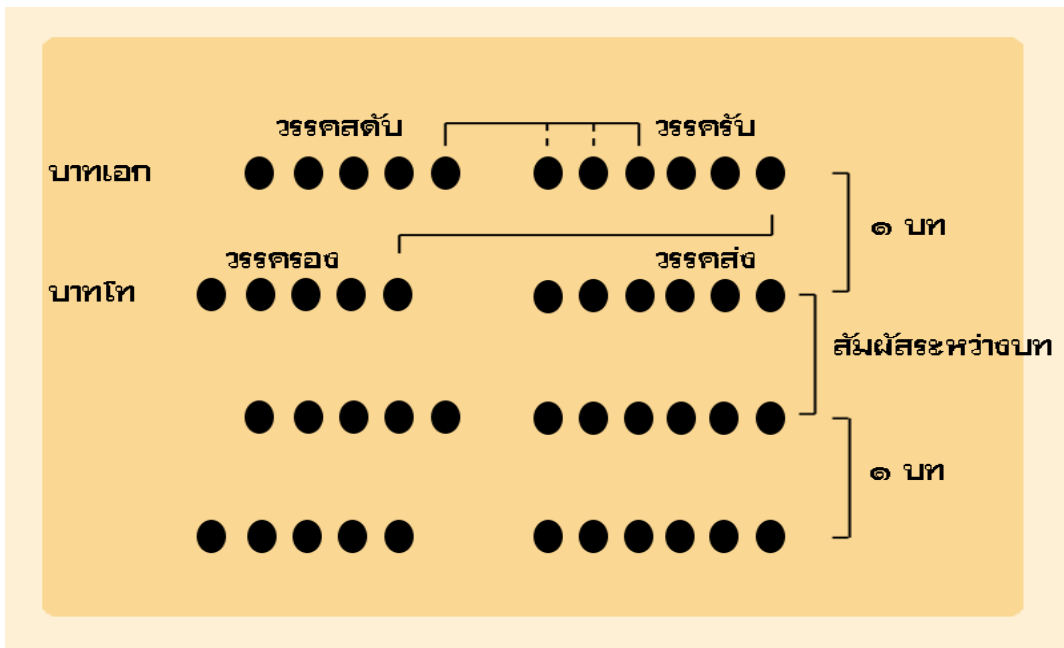
วรรคที่สองเรียกววรรครับ วรรคที่สามเรียกววรรครอง วรรคที่สี่เรียกววรรคส่ง

ใบความรู้
เรื่อง ข้อบังคับในการแต่งกาพย์ยานี ๑๑

◎ แผนผังและตัวอย่างการแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ◎

กาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานีลำนํ้า
วรรคหน้าห้าคำหมาย
ครลหนั้
สัมผัสต้องจัดแจง

สับเอ็ดคำจําอย่าคลาย
วรรคหลังหกยกแสดง
ไม่สำคัญอย่าระแวง
ให้ถูกต้องตามว้

(หลักภาษาไทย : กำชัย ทองหล่อ)

ชุดที่ ๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
แบบฝึกทักษะที่ ๑.๑

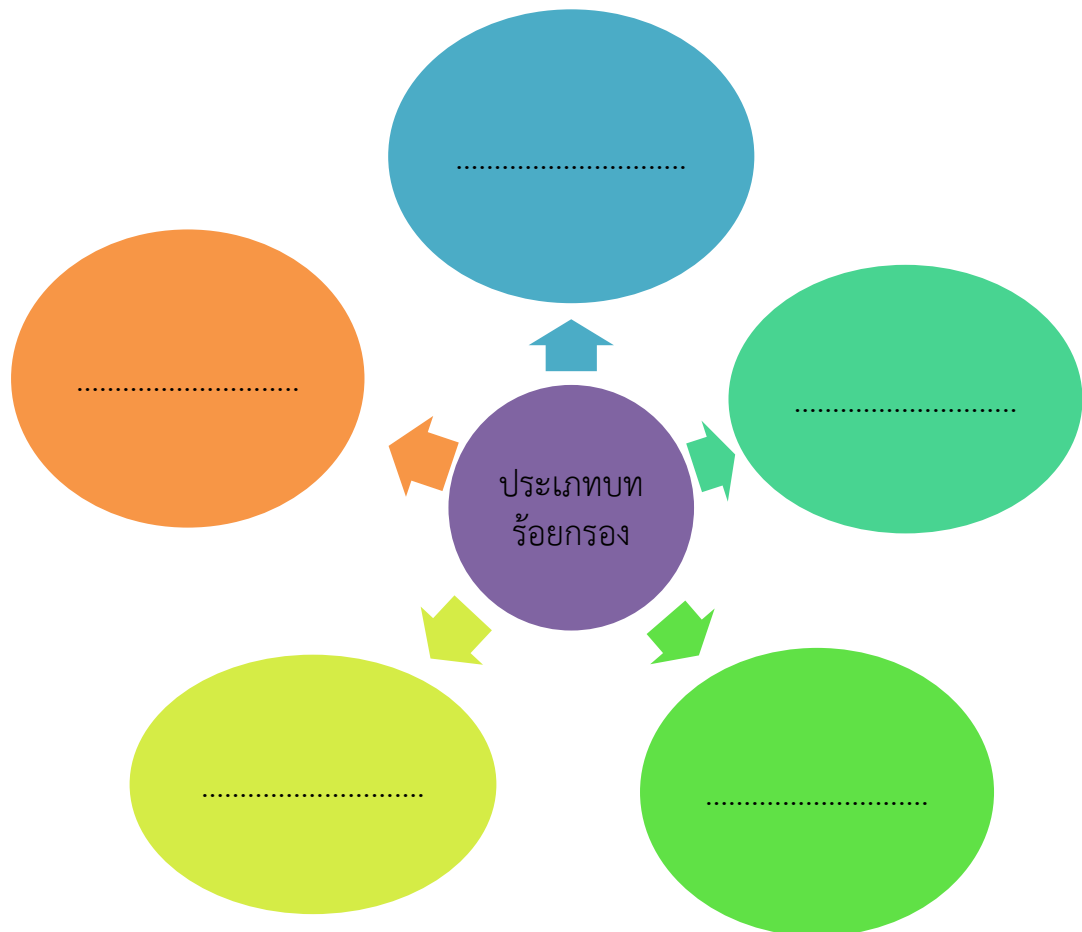
คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ ถ้าข้อใดกล่าวถูกต้องทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เห็นว่า
ถูกต้อง ถ้าข้อใดกล่าวผิดทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

- ..... ๑. คำประพันธ์บทร้อยกรอง คือ การนำถ้อยคำมาแต่งตามลักษณะ
ข้อบังคับของคำประพันธ์บทร้อยกรองนั้นๆ และมีสัมผัสคล้องจองต่าง
กับคำประพันธ์บทร้อยแก้ว
- ..... ๒. บทร้อยกรอง จะช่วยให้ทั้งผู้แต่งและผู้อ่านขัดเกลาจิตใจให้เป็นคน
อ่อนโยนละเมียดละไม และมีสุนทรียภาพได้
- ..... ๓. บทร้อยกรองเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่ายิ่ง
- ..... ๔. ฉันทลักษณ์ คือ ข้อบังคับในการเขียนคำประพันธ์บทร้อยแก้วและ
คำประพันธ์บทร้อยกรอง
- ..... ๕. “คำ” ในความหมายของบทร้อยกรองมีความหมายเดียวกับ
“พยางค์”
- ..... ๖. บทร้อยกรองมี ๔ ประเภท คือ กลอน โคลง กาพย์ ฉันท์
- ..... ๗. กาพย์จะมีลักษณะบังคับ คลุ ลหุ
- ..... ๘. คำเอก คำโท ใช้กับบทร้อยกรองประเภทโคลงและร่าย
- ..... ๙. กาพย์ยานี ๑๑ ในแต่ละบาทจะมี ๒ วรรค วรรคแรกจะมี ๖ คำ
วรรคหลังจะมี ๕ คำ
- ..... ๑๐. กาพย์ยานี ๑๑ บทหนึ่ง จะมี ๒ บาท

ชุดที่ ๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกายยานี ๑๑
แบบฝึกทักษะที่ ๑.๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

- ให้นักเรียนสรุปประเภทของบทร้อยกรอง ๕ ประเภทในรูปแบบแผนผังความคิดให้ถูกต้อง

ชุดที่ ๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกายยานี ๑๑
แบบฝึกทักษะที่ ๑.๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

๑. จงเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางต่อไปนี้ เพื่อแสดงลักษณะข้อบังคับของบทร้อยกรองแต่ละประเภทให้ถูกต้อง

ลักษณะบังคับ ประเภท	คณะ	พยางค์	สัมผัส	คำครุ ลหุ	คำเอก คำโท	คำเป็น คำตาย	คำขึ้นต้น คำลงท้าย	คำสร้อย
กาพย์								
กลอน								
โคลง								
ฉันท์								
ร่าย								

๒. จับคู่ข้อความให้สัมพันธ์กัน โดยนำตัวอักษร ก ข ค หรือ ง หน้าข้อด้านขวามือใส่ในช่องว่างหน้าข้อด้านซ้ายมือให้ถูกต้อง

..... ๒.๑ ส่วนย่อยของกาพย์ยานี ๑๑
แต่ละบท

..... ๒.๒ แต่ละตอนจะมี ๒ บาท

..... ๒.๓ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ

..... ๒.๔ ส่วนย่อยของบาทอีกครั้งหนึ่ง

..... ๒.๕ มีความหมายคล้าย “พยางค์”

ก. บท

ข. บาท

ค. วรรค

ง. คำ

ชุดที่ ๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
แบบฝึกทักษะที่ ๑.๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

๑. ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างเกี่ยวกับลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑

- ๑) ๑ บท มี ..... บาท
- ๒) ๑ บาท มี ..... วรรค
- ๓) ๑ บท มี ..... วรรค
- ๔) ๑ บาท มี ..... คำ
- ๕) บาทแรกเรียกว่า ..... บาทหลังเรียกว่า.....
- ๖) วรรคหน้ามี ..... คำ วรรคหลังมี ..... คำ

๒. ให้นักเรียนพิจารณากาพย์ยานี ๑๑ ต่อไปนี้แล้วนำบทหรือกรองบทนี้เติมลงในช่องว่างตามคำถามแต่ละข้อให้ถูกต้อง

ความรักเหมือนโรคา
ไม่ยินและไม่ยล
ความรักเหมือนโคถึก
ก็โลดจากคอกไป

บันดาลตาให้มีมม
อุปสรรคคะใดใด
กำลังศึกมิซังไว้
บ่ยอมอยู่ในที่ซัง

(มัทนะพาธา : พระราชนิพนธ์ ร.๖)

บทที่๑ บาทเอก วรรค
สดับ คือบทกลอนใด

.....

บทที่๑ บาทโท วรรค
สง คือบทกลอนใด

.....

บทที่๒ บาทเอก วรรค
รับ คือบทกลอนใด

.....

บทที่๒ บาทโท วรรค
รอง คือบทกลอนใด

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดที่ ๑ เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแต่งกาศยานี ๑๑

✎ คำสั่ง ให้นักเรียนกาเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค ง ในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในกระดาษคำตอบ

๑. กาศยานีมีที่มาจากประเทศใด

ก. อินเดีย

ข. เขมร

ค. พม่า

ง. ศรีลังกา

๒. ข้อใดไม่ได้เป็นคำแปลของคำว่า “กาศยานี”

ก. เหล่ากอแห่งกวี

ข. ผู้คงแก่เรียน

ค. เจริญรุ่งเรือง

ง. ผู้เฉลียวฉลาด

๓. กาศยานี คำเดิมในภาษาบาลีและสันสกฤต คือคำใดต่อไปนี้

ก. กวีเย

ข. กวี

ค. กวีเย

ง. กุวะ

๔. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับคำว่า “คณะ ”

ก. วรรณค

ข. บาท

ค. บท

ง. สัมผัส

๕. กาศยานี ต่างจาก ฉันทน์ ตามข้อใด

ก. คำเอก – คำโท

ข. คำเป็น – คำตาย

ค. คำครุ – คำลหุ

ง. คำขึ้นต้น – คำลงท้าย

๖. กาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๒ บท มีกี่บาท กี่วรรค
ก. ๑ บาท ๔ วรรค	ข. ๒ บาท ๘ วรรค
ค. ๒ บาท ๔ วรรค	ง. ๔ บาท ๘ วรรค
๗. กาพย์ยานี ๑๑ บทหนึ่ง มีกี่บาท
ก. ๑ บาท	ข. ๒ บาท
ค. ๓ บาท	ง. ๔ บาท
๘. เพราะเหตุใดจึงเรียกกาพย์ยานี ๑๑
ก. บทหนึ่งมี ๑๑ คำ
ข. วรรคหนึ่งมี ๑๑ คำ
ค. บาทหนึ่งมี ๑๑ คำ
ง. ตอนหนึ่งมี ๑๑ คำ
๙. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพยางค์ของกาพย์ยานี ๑๑
ก. เรียกพยางค์หรือคำ
ข. วรรคแรกมี ๖ พยางค์หรือคำ
ค. จำนวนพยางค์เหมือนกันทั้งบาทเอกและบาทโท
ง. บาทหนึ่งมี ๑๑ พยางค์หรือคำ
๑๐. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า “ บาท ” ของกาพย์ยานี ๑๑
ก. บาทที่ ๑ เรียก บาทเอก
ข. บาทเป็นคำเรียกประจำวรรคของกาพย์ยานี ๑๑
ค. จำนวนของบาทหนึ่งมี ๑๑ คำ
ง. บาทหนึ่งมี ๒ วรรค